

Bogu – gospodaru i ljubitelju života

Mudr 11,26

ZBORNIK U ČAST

PROF. DR. SC. NIKOLE HOHNJECA

POVODOM 70. GODINE ŽIVOTA

KRŠĆANSKA SADAŠNJOST

BOGU – GOSPODARU I LJUBITELJU ŽIVOTA
(Mudr 11,26)

TEOLOŠKI RADOVI
Bogu – gospodaru
i ljubitelju života

(Mudr 11,26)

ATOVIK U LJUBITELJU ŽIVOTA – UDGOE

(Mudr 11,26)

ZBORNIK U ČAST
PROF. DR. SC. NIKOLE HOHNJECA
POVODOM 70. GODINE ŽIVOTA

Urednik

Božo Lunić

Danko Tepert

KRŠĆANSKA SADAŠNOST
ZAGREB, 2016.

BOGU – GOSPODARU I LJUBITELJU ŽIVOTA
(Mudr 11,26)

TEOLOŠKI RADOVI

SVEZAK 79
BOGU – GOSPODARU I LJUBITELJU ŽIVOTA
(Mudr 11,26)

Bogu – gospodaru i ljubitelju života (Mudr 11,26)

ZBORNIK U ČAST
PROF. DR. SC. NIKOLE HOHNJECA
POVODOM 70. GODINE ŽIVOTA

Uredili:

Božo LUJIĆ
DARKO TEPERT

KRŠĆANSKA SADAŠNJOST
ZAGREB, 2016.

Recenzenti:

prof. dr. sc. Karlo Višaticki

prof. dr. sc. Mario Cifrak

Korektura:

Anđelo Maly

Grafičko uređenje i oprema:

Tomislav Alajbeg

Knjiga je objavljena uz financijsku potporu

Mimistarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske.

Izdavači: Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Vlaška ulica 38

Kršćanska sadašnjost d.o.o., Zagreb, Marulićev trg 14

Za nakladnike: Tonči Matulić

Stjepan Brebrić

Tisak: Denona d.o.o., Zagreb

Naklada: 600

ISBN 978-953-11-0934-5

Tiskano u ožujku 2016.

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000926034.

PREDGOVOR

V EĆ SE UOBIČAJILO među hrvatskim bibličarima da se u prigodi 70 godina života pojedinoga profesora priredi zbornik radova u kojemu svojim prilozima pojedini kolege, prijatelji i profesori žele iskazati čast, poštovanje i zahvalnost kolegi bibličaru koji je svoj radni vijek posvetio istraživanju i poučavanju Božje riječi i njezine poruke brojnim studenticama i studentima. Takva su djela raznovrsna po temama i pristupima, metodologiji i obradi. Ali bez obzira na znanstvenost i raznovrsnost priloženih priloga, zbornik neizostavno nosi i osobna obilježja međusobnih odnosa, suradnje i dugogodišnjeg zajedničkog rada u poučavanju, druženju i poznavanju.

I ovaj rad pod naslovom *Bogu – gospodaru i ljubitelju života (Mudr 11,26)*. Zbornik u čast prof. dr. sc. Nikole Hohnjeca povodom 70. godine života, što ga priređuju Katedra Svetoga pisma Staroga zavjeta i Biblijski institut Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, predstavlja važne radove napisane u čast profesora dr. sc. Nikole Hohnjeca, dugogodišnjeg profesora na Katedri Svetog pisma Staroga zavjeta, pročelnika Katedre, prodekana za nastavu istoga Fakulteta i predsjednika Instituta za biblijski pastoral, autora brojnih knjiga, znanstvenih i stručnih članaka i doista velikoga broja recenzija, kao i primatelja domaćih i međunarodnih priznanja za svoj rad i djelovanje.

Naslov zbornika oslanja se na Mudr 11,26 i želi staviti u prvi plan Boga koji pokazuje svoj odnos prema životu: on je s jedne strane gospodar, a s druge istodobno i ljubitelj života. Kao takav, naslov vrlo dobro oslikava životni stav profesora Nikole Hohnjeca, ali i duboku i autentičnu biblijsku misao: Bog je temeljna vrijednost cjelokupne biblijske poruke. Ali ne bilo kakav Bog, nego Bog koji ljubi život, upravlja njime i vodi ga njegovoj punini, kako u osobnom smislu tako i na povijesnoj razini.

Već bogata bio-bibliografija profesora Nikole Hohnjeca pokazuje širok dijapazon znanstvenog, stručnog, nastavničkog i pastoralnog rada na raznim područjima unutar i izvan Fakulteta na kojima je profesor Hohnjec obrađivao različite teme iz bogate

biblijske poruke. Od pastoralnoga do sveučilišnoga djelovanja, od institucionalnih obveza i dužnosti do ekumenske djelatnosti – sve to ispunjava dugogodišnji životni rad i napore profesora Hohnjeca i daje okvir i smisao njegova djelovanja. Konkretni podaci u biobibliografiji najbolje potkrepljuju ovu tvrdnju. Nikola Hohnjec je spojio znanstveni, stručni i pastoralni rad u svojoj osobi u jednu cjelinu pokazujući kako je moguće baviti se znanošću, a ipak ne biti dalek životu i ljudima.

Svoj profesorski i ljudski imidž profesor Hohnjec je stjecao obavljajući brojne poslove na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu predavajući na svim studijima ove ustanove, ali i šire, radeći savjesno i zdušno na crkvenom i društvenom području. Otvoren prema drugima i različitim, Hohnjec je znao za važnost ekumenskoga dijaloga te je kroz duži niz godina predavao na Evangeličkom Teološkom fakultetu Matija Vlačić – Ilirik u Zagrebu i tako konkretno demonstrirao važnu crtu vlastite ekumenske usmjerenosti. Njegovu pak ljudsku sliku svakako ocrta snažan osjećaj za maloga i siromašnoga čovjeka, empatija za čovjeka u nevolji, kojemu je profesor Hohnjec na razne načine, nenametljivo, bio spreman priskočiti u pomoć. Iskren i izravan, skroman i samozatajan, u nastupima je očitovao jasne stavove bilo prema studentima bilo prema kolegama i kolegicama profesorima.

Zbog svega toga doista velik broj kolegica i kolega bibličara, ali i teologa s raznih drugih teoloških učilišta i iz nekoliko država spremno se odazvao i priložio svoje vrijedne biblijske i teološke uratke na različitim svjetskim jezicima za ovaj zbornik u čast profesoru Nikoli Hohnjecu – ravno njih 30. Ne samo da je broj sudionika brojao i šarolik, nego je isto tako i spektar obrađenih tema raznovrstan i obuhvaća horizontalno zapravo cjelokupno Sveto pismo – od Knjige Postanka do Knjige Otkrivenja. Pojedini članci u zborniku predstavljaju prave male studije što samo ukazuje na ozbiljnost i trud koji su pojedini autori posvetili profesoru Nikoli Hohnjecu.

Na temelju obrađenih tema za ovaj zbornik načinjeni su i raspored i struktura zbornika koji u sebi sadrži četiri zasebne cjeline u kojima se nalaze radovi poredani prema određenoj logici. Prva i najveća cjelina nosi naslov *Egzegeza* i obuhvaća čak 12 članaka koji egzegetski obrađuju biblijske tekstove kako Staroga tako i Novoga zavjeta: Tu su obrađeni i analizirani tekstovi iz Knjige Postanka, Dekaloga, Siraha, Jeremije, Hošee, iz Lukina evanđelja, apostola Pavla i Otkrivenja. Druga cjelina naslovljena je kao *Biblijska teologija* i sadrži teme o Božjoj riječi i njezinim oblicima u SZ, teološko značenje proročkoga poziva, dolazak Božjega kraljevstva kao moralnog izazova, Pavao i Izrael, Knjiga Otkrivenja i njezino značenje, bolesti očiju u Bibliji (ukupno 6 članaka). Treća cjelina stavljena je pod širok naslov *Ostale biblijske teme*. U njoj su sadržani prilozi: Pismo kao Božja riječ, aktualnosti novozavjetne egzegeze i teologije u časopisu *New Testament Abstracts*, Židovska dijaspora, Mojsijev lik u opisu Josipa Flavija, moć ljubavi u Pjesmi nad pjesmama kod sv. Bernarda i Dantea, blagodati samoće, zatim članci o Ivanu Banduloviću, o Benediktinskoj Bibliji (ukupno

9 članaka). Četvrta cjelina pod naslovom *Crkva i društvo* je najmanja i obrađuje sljedeće teme: Zajednicu Samaritanac, put jedinstva Kristove Crkve, te temu o potrebi političke inteligencije (ukupno 3 članka).

Zbornik u čast profesoru Nikoli Hohnjecu predstavlja i objektivno značajno biblijsko-teološko djelo jer su u njemu brojni autori dali svoj vrijedan prinos, svatko sa svoga stajališta, kao znak sjećanja i zahvalnosti kolegi, prijatelju i profesoru. S druge pak strane on je također i dobar znak kolegijalnosti i međusobnog uvažavanja onih koji rade na istome polju biblijske i teološke znanosti, ali i obrazovanja mladih kako što dublje prodrijeti u Božju riječ i njezinu poruku značajnu za ovo vrijeme i za današnjega čovjeka i društvo. Profesoru Nikoli Hohnjecu želimo da ovaj zbornik njemu u čast bude istodobno i naša zahvala za sve što je svojim radom osobno činio na tom području. Jednostavno: da se ne zaboravi!

BOŽO LUJIĆ

Sadržaj

- 5 Predgovor

I. EGZEGEZA

- Anto Popović**
11 Pitanje funkcije Post 2,4a i Post 2,4b.
Je li Post 2,4 razgraničenje ili premošćenje?
- Bruna Velčić**
27 Umijeće biblijske naracije: Analiza pripovjedačkog zapleta
Post 42,1-38
- János Schmatovich**
49 Die Stellung des Dekalogs im Gottes Bund
Weg zur Freiheit
- Georg Hentschel**
71 Der Gottesmann aus Juda und der Prophet aus Bet-El
(1 Kön 13,11-32a)
- Petr Chalupa**
87 Die Rezeption der normativen Texte des Pentateuchs
in den Büchern Esra und Nehemia
- Maria Carmela Palmisano**
109 Lo sguardo di Dio nel libro del Siracide: immagini e contesti
- Anđela Jeličić**
127 The Force of God's Promise vs. the Violence of Man
Narrative Proceedings in Jeremiah 19,14-20,18

- Božo Lujčić**
145 Novi savez kao novi odnos univerzalne komunikacije
Egzegetsko-teološka analiza Hoš 2,18-25
- Mato Zovkić**
163 Starozavjetni citati u Lukinu tumačenju muke Kristove
- Marinko Vidović**
183 Pavlovo poimanje stvorenja i kozmičke dimenzije spasenja (Rim 8,19-22)
- Imre Kocsis**
229 Der auferstandene Christus als Vermittler und Spender des Lebens in 1 Kor 15
- Pero Vidović**
243 Istovjetnost Božjih i Isusovih samoobjava: *Ja-jesam* u Otkrivenju

II. BIBLIJSKA TEOLOGIJA

- Jože Krašovec**
267 Izkušnja, sinteza in vidiki besede v Stari zavezi
- Ivan Šporčić**
281 Pozvan životom pozivati
Biblijsko-ekleziološka dimenzija proroštva
- László Vencser**
297 »Dein Reich komme!«
Eine biblisch fundierte moralische Herausforderung
- Ivan Dugandžić**
309 Pavao i Izrael
Apostol pogana između evanđelja i izabranog naroda
- Stipe Jurić**
329 »Blago onome koji čita i onima koji slušaju riječi ovoga proroštva«
(Otk 1,3)

- Đurica Pardon**
 343 Očne bolesti kod starozavjetnih osoba
 Jesu li im mogle pomoći naočale?

III. OSTALE BIBLIJSKE TEME

- Manfred Lochbrunner**
 367 »Die Schrift als Gottes Wort«
Zu einem Leitartikel von Hans Urs von Balthasar aus dem Jahr 1949
- Marijan Vugdelija**
 387 Usvajanje moderne filozofijske hermeneutike u hermeneutici
 Dogmatske konstitucije *Dei Verbum* (1965.) i u dokumentu Biblijske
 komisije *Tumačenje Biblije u Crkvi* (1993.)
- Darko Tomašević**
 437 Aktualnosti novozavjetne egzegeze i teologije
*Djelomičan izbor i pregled novozavjetne literature na temelju časopisa New
 Testament Abstracts za 2012. godinu*
- Darko Tepert**
 461 Židovska dijaspora u grčko-rimskom svijetu od 3. st. pr. Kr. do 2.
 st. po Kr.
- Karlo Višaticki**
 477 Lik Mojsija prema Josipu Flaviju
- Irena Avsenik Nabergoj**
 491 Moč ljubezni v visoki pesmi, pri sv. Bernardu in pri Danteju
- Martina Pandža · Dario Tokić**
 505 Skrivene blagodati samoće
Modul biblijske kateheze o samoći za osobe zrele dobi
- Petar Bašić**
 529 Ivan Bandulavić »Štiocu razboritomu«
- Mario Cifrak**
 539 Benediktinska Biblija i lekcionar Marijana Lanosovića, OFM

IV. CRKVA I DRUŠTVO

Josip Šimunović

- 549 Zajednica Samaritanac u župnoj zajednici
Mogućnosti ostvarivanja zajednice osoba s teškoćama u razvoju u župnoj zajednici

Zvonimir Kurečić

- 571 Put jedinstvu Kristove Crkve
Od sjedinjenja preko jedinstva do zajedništva

Stjepan Kušar

- 603 Memento futuri – spomeni se budućnosti
O potrebi političke inteligencije

BIO - BIBLIOGRAFIJA

- 625 Bio-bibliografija prof. dr. sc. Nikole Hohnjeca

Ovaj zbornik radova okuplja radove koji su razdijeljeni u četiri sekcije: egzegeza, biblijska teologija, ostale biblijske teme te Crkva i društvo. Iako se može činiti da imamo pred sobom svojevrsna *miscellanea*, zbornik odgovara naravi Biblije i različitosti njezinih knjiga i književnih vrsta (povijesnih, mudrosnih, proročkih), te egzegetskih metoda i pristupa, što odražava znanstveni aparat kojim se služe pojedini autori.

Djelo je namijenjeno prije svega teolozima, studentima teologije, ali i svima koji se s različitog aspekta bave Svetim pismom (filolozi, teoretičari i povjesničari književnosti, kroatolozi ...).

PROF. DR. SC. MARIO CIFRAK

Zbornik je prigodni spis, koji ima cilj naglasiti i na određeni način honorirati dugi radni vijek Nikole Hohnjeca i njegov doprinos biblijskoj kulturi i teologiji hrvatskoga govornog područja. Prilozi na stranim jezicima (na slovenskom, njemačkom, talijanskom i engleskom) samo su indikator širine horizonta i bogatstva duha, odnosno intelektualnog profila osobe kojoj su posvećeni.

PROF. DR. SC. KARLO VIŠATICKI

ISBN 978-953-11-0934-5
Cijena 250 kn